

Acmhainn Tadhlaíochta

Forbraíodh an acmhainn seo mar chuid de cheardlann FGL Ghrafaice 2019/2020 a tharla le linn na scoilbhliana 2018 / 2019. Is féidir breathnú ar na hábhair uile a úsáideadh sa cheardlann sin i rannán na dTeicneolaíochtaí de www.jct.ie laistigh de thíl na gCeardlann FGL

Nasc Cheardlann FGL:

http://jct.ie/leanganaeilge/technologies/cpd_supports_graphics_cpd_workshops_2019_2020_ga

Taispeánadh an t-aonad seo le linn na ceardlainne seo agus dhírigh sé ar an gcaoi ar ghníomhachtaigh múinteoir na torthaí foghlama agus an phríomhfhoghlaim lena chuid scoláirí agus comhthéacs a scoile ina intinn aige. Seans go gcabhródh an acmhainn shamplach seo leat ábhair a phleanáil agus a fhorbairt a d'oirfeadh do chomhthéacs do chuidse scoláirí. Is é príomhfhócas an aonaid foghlama seo tadhlaíocht a aithint, a léirmhíniú, a chomhthógáil agus a shamhlú le linn staidéar ar shonraíocht na Grafaice. Is féidir teacht ar an bplé sin ar shleamhnáin 27 – 76 den Chumhacht-Phointe FGL Ghrafaice 2019 /2020.

Cad é atá le fail sa PDF seo?

1. Aonad foghlama samplach

Faightear anseo an t-aonad foghlama samplach a d'fhorbair an múinteoir.

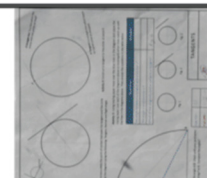
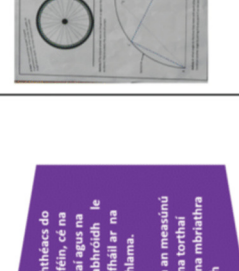

2. Bileoga Oibre agus gníomhaíochtaí samplacha

Tá gníomhaíochtaí sa PDF seo ar tugadh fúthu agus a pléadh sa chomhthéacs a leagtar amach i sleamhnáin 30 – 49 den láithreoireacht FGL Ghrafaice 2019 / 2020. Is tábhachtach nóta a dhéanamh de na torthaí foghlama, an phríomhfhoghlaim agus an briathar gnímh i bplean an aonaid a chuireann gníomhaíochtaí na bileoige i gcomhthéacs.

Míle buíochas leis na múinteoirí a bhí rannpháirteach agus a chuir na hacmhainní seo ar fáil d'fhoireann Jct4.

Tabhair do d'aire: Moltar go mbreathnófa ar na hábhair cheardlainne FGL agus an acmhainn seo in úsáid agat chun comhthéacs a thabhairt don acmhainn agus tuiscint níos fearr a fhorbairt ar struchtúr na sonraíochta.

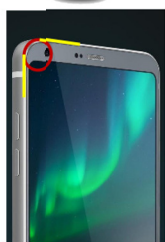
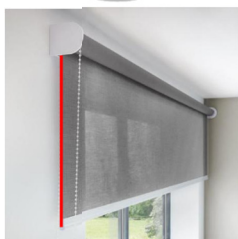
	Ainm an Mhúinteora: Aonad Foghlama Samplach Unit: Tadhlaíthe sa domhan fíor	Pleanáil do Grafaic Duration: Trí Seachtaine	Class Group: Dara Bliain Dáta Tosaigh: 20/10/2019
			
	<p>AOIS AGUS CÉIM: Scoláirí an Dara Bliain, Téarma 2</p> <p>RÉAMHFHOGLAIM: Línte tógála bunúsacha, Teilgean Ortagrafach, Rudaí plánacha a rindreáil, líne thógála éilips, aistriithe agus siméadracht</p> <p>FÓCAS NA FOGHLAMA: Tadhlaíthe sa domhan fíor</p> <p>SNÁITHEANNA AGUS GNÉITHE A FHIOSRÚ Grafaic 2T, Grafaic Fheidhmeach, Prionsabail agus tógálacha geoiméadracha, Smaointeoireacht Dearaidh.</p> <p>TORTHAÍ FOGHLAMA 1.1 Ionramháil cruthanna 2T a amharcléiriú 1.4 Léiríthuisicint a bheith aige do ról na grafaice 2T i réitigh a chruthú 1.12 réitigh 2T a thógáil go cruinn de réir coimhinsiúin ghrafaicha. 2.11 Léiríthuisicint a bheith aige do chur i bhfeidhm prionsabal geoiméadrach i réimsí eile staidéir 3.1 saintréithe 2T agus 3T in earraí agus déantáin choitianta a aithint</p>	<p>PRÍOMHFHOGLAIM 1.1 Gluaiseacht cruthanna, pointí agus línte 2T a shamhlú Briathra Gnímh: Amharcléiriú 1.1 & 1.4 Tadhlaíthe a aithint i ngnáthrudáil agus i ngnáthdhéantáin Briathra Gnímh: Amharcléiriú & Léiríthuisicint 1.12 & 1.1 Pointí teagmhála a aimsiú go cruinn agus tadhlaíthe a thógáil. Briathra Gnímh: Amharcléiriú & Tóg</p> <p>3.1 & 2.11 Tadhlaíocht a aithint sa domhan mórtimpeall orthu. Briathra Gnímh: Aithin & Léiríthuisicint</p> <p>BRIATHRA GNÍMH Amharcléiriú rud atá teibí nó rud nach bhfeiceann an tsúil a chruthú san intin nó sa tsamhlaíocht Léiríthuisicint a bheith ag... do... bri a aithint, tuisicint phraicticiúil a bheith aige do rud Tóg tógáil trí ábhair nó páirteanna a chur le chéile</p> <p>Aithin fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feineamán a thuisicint a shainaithint</p>	<p>CAD É AN TAITHÍ A BHEIDH AG SCOLÁIRÍ AR AN BHFOGLAIM SEO? Sceitseáil, Líniócht chruim le huirsi línióchta, DRC. Taighde ar an timpeallacht áitiúil. Foghlaim a nascadh le tógálacha matamaiticiúla. Tionscadal taighde a dhearadh</p> <p>ACMHAINNÍ: Amharcléirtheoir, Ceamara / Fón, Dronbhacairt agus teacht ar ríomhairí a bhfuil DRC orthu, Trealamh sceitseála & páipéar rianaithe, Teagasc 3T agus samhlaigh foghlama tadhlaíthe.</p> <p>MODHEOLAÍOCHTAÍ Léiriú múinteora ar an gcrío-eolas, siúlóid an phúca agus taighde príomha, gnóthachtáil coincheapa agus tionscadal taighde</p> <p>CONAS A BHRAITHFIDH SCOLÁIRÍ NA TORTHAÍ FOGHLAMA? 3.1 & 2.11 Cleachtadh gnóthachtáil coincheapa chun tús a chur le tadhlaíthe. 1.12 & 1.1 Tadhlaí agus coincheap ingearchló (líne cheartingearach go talamh) a thógáil. Sainmhíniú ar phointe, líne agus tadhlaí pléite. Páipéar rianaithe a úsáid. 2.11 & 3.1 Tadhlaíocht a shainaithint agus a léiriú i siúlóid an phúca trí phictiúr a thógáil agus / nó samplaí a aimsiú ar líne cosúil le nithe a chonacthas le linn na siúlóide. 1.12 Iníochadh ar an gcúis a n-oiríonn an líne thógála nuair a úsáidtear dath. Réitigh a chruthú ar fhadhbanna ríadhlíochta éagsúla. 1.1 Tadhlaí agus ceartingear a aistriú ar rianpháipéar le léiriú gurb é an prionsabal céanna atá ann. 1.4 & 3.1 Tionscadal taighde a dhéanamh chun tadhlaíocht a shainaithint agus a léiriú sa domhan thart timpeall orthu.</p>
	<p>MEASÚNÚ LEANÚNACH Aiseolas foirmitheach múinteora i rith an aonaid foghlama. Teicnící sceitseála agus rindreála a úsáid chun dromchlaí tadhlaíthe a léiriú 3.1 & 2.11 Tadhlaíthe ina saol féin a aimsiú agus a thairféad ag úsáid sceitseáil agus / nó grianghraf. 3.1 & 1.12 Bileoga oibre a dhéana níl ina mblonn fadhbanna tadhlaíochta 1.1 Nasc fiseach idir ciorcal agus éilips a aithint. Croiphronsabail a úsáid i gcásanna éagsúla. 1.12 Uillinn i leathchiorcal a aithint mar 90° 1.4 Tionscadal dearaidh a dhéanamh agus an tadhlaíocht a bheith ina cuid de. Triail shuimitheach ag deireadh an aonaid</p>	<p>MACHNAIMH: Is féidir naisc a dhéanamh le Mata agus a dheimhniú go mbeidh an t-aonad seo ag teacht le línte tógála agus le teorirí Matamaitice</p>	<p>MACHNAIMH: Is féidir naisc a dhéanamh le Mata agus a dheimhniú go mbeidh an t-aonad seo ag teacht le línte tógála agus le teorirí Matamaitice</p>

Fócas na Foghlama:

Mar chuid den aonad foghlama seo thosaigh scoláirí le gníomhaíocht tuiscint choincheap. Sa ghníomhaíocht seo úsáidtear sraith sleamhnán a bhfuil dhá íomhá iontu, íomhá amháin ina bhfuil an coincheap céimseatóil arb é fócas na foghlama agus íomhá eile nach bhfuil an coincheap céimseatóil inti. Léirítear thíos na treoracha agus na sleamhnáin a úsáidtear trí fhísghabhálacha scáileáin de na sleamhnáin 30 -37 ón gCumhacht-Phointe FGL Ghrafaice 2019 /2020.

Fócas na Foghlama?

- Céin coincheap atá ann?
- Díreann ar na samplaí **Sea**
- Soiléireoidh na samplaí **Ní hea** do chuid smaointeoireachta
- Scríobh síos do smaointe tar éis gach sampla.

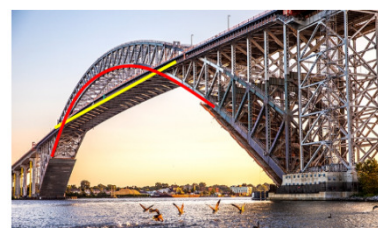
Tástáilte (nó samplaí)

Sea nó Ní hea

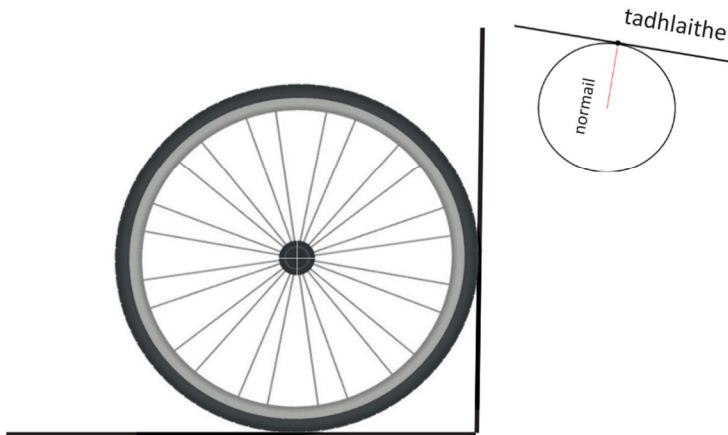
Sea nó Ní hea

Gníomhaíocht 1:

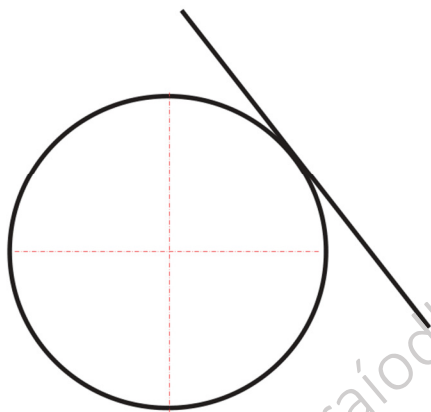
Tá roth rothair ina shuí ar an dtalamh agus in éadan ball mar a léirítear. Aimsigh go cruinn na pointí teagmhála. Sainaithin na tadhlaíthe agus na normail.

Pointe “é sin nach bhfuil aon chuid aige”. Is suíomh é an pointe sa chéimseata. Níl aon mhéid aige, ná leithead, ná fad agus ná doimhneacht. Trasnáíonn dhá líne ag pointe.

Gníomhaíocht 2:

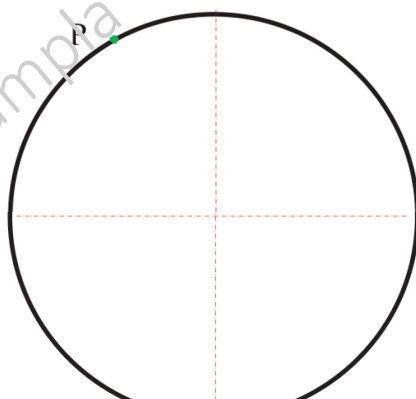
Rianaigh an tadhlaí agus an normal ó Gníomhaíocht 1 ar pháipéar rianaithe. Ag úsáid an rianpháipéir, aimsigh go cruinn an pointe teagmhála idir an tadhlaí agus an ciorcal thíos. Sainaithin agus lipéadaigh an dtevuillinn (90°).

Is é atá i líne dhíreach “líne a luíonn go cothrom leis na pointí uirthi féin”

Gníomhaíocht 3:

Tóg tadhlaí leis an gcorral thíos ag pointe P. Bain úsáid as an rianpháipéar le cabhrú leat le do réiteach.

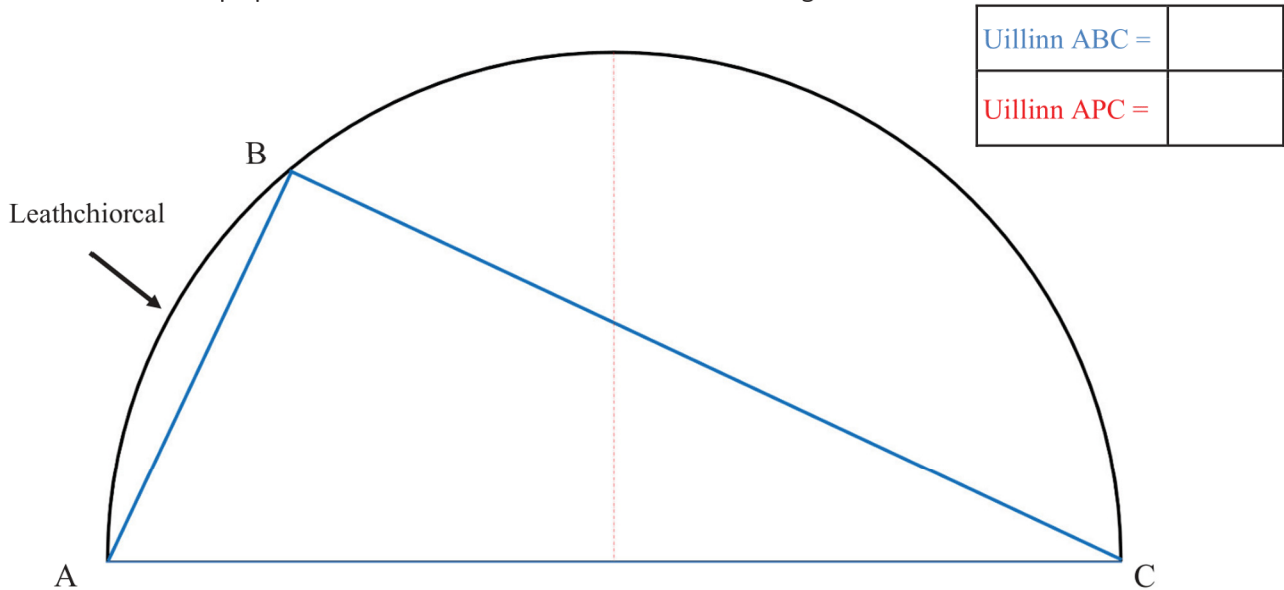
Is é atá i dTadhlaí líne dhíreach nach dteagmhaíonn le cuar áirithe ach ag pointe amháin agus nach dtéann tríd an gcuar.

Gníomhaíocht 4:

Cén mhéid ata an uillinn ABC? Seiceáil í le d'uillinntomhas. Tóg uillinn eile trí cheangal a dhéanamh idir pointe A agus aon pointe P ar imlíne an leathchiorcail agus ansin trína cheangal ar ais le C.

Cad é mar atá na huillinneacha i gcomparáid lena chéile?

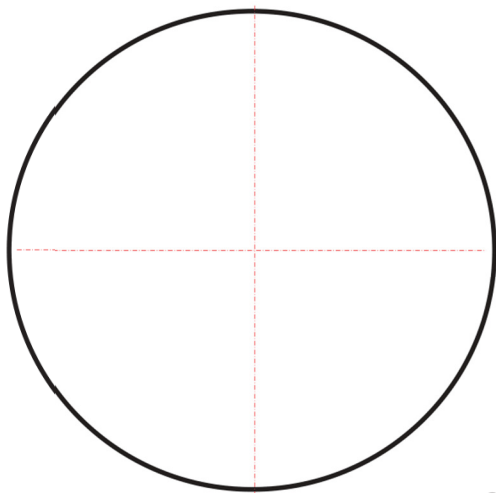
Bain úsáid as an bpáipéar rianaithe ó Gníomhaíocht 1 chun d'fhreagra a dhearbhu.

Uillinn ABC =	
Uillinn APC =	

Gníomhaíocht 5:

Tóg tadhlaí go cruinn leis an gciorcail ó pointe P. Aimsigh an pointe teagmhála don tadhlaí. Cabhróidh an léaráid thuas leat le do réiteach.

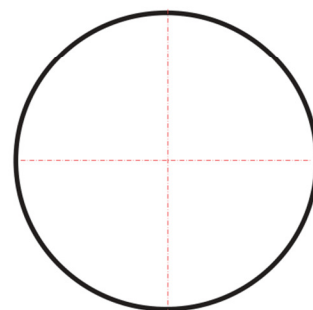
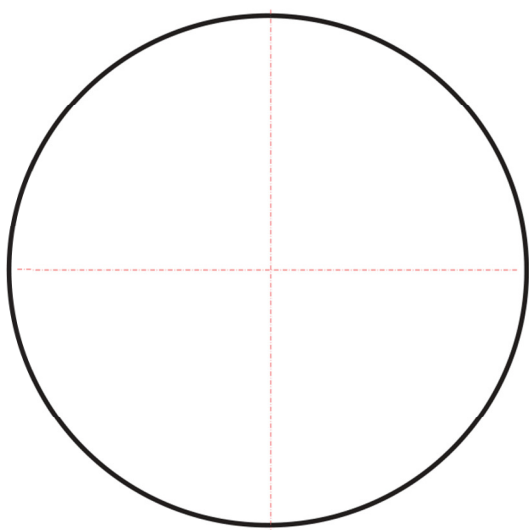

Sampla — a forbraíodh le húsáid le FGL Jct4

P
+

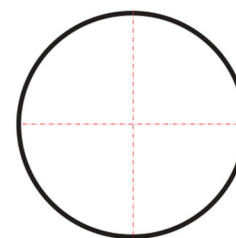
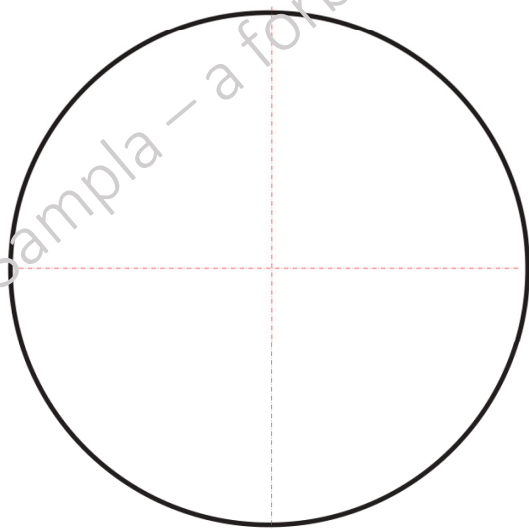
Gníomhaíocht 6:

Tóg tadhláí inmheánach go cruinn leis na ciorcail a thaispeántar thíos. Aimsigh na pointí teagmhála.

Gníomhaíocht 7:

Tóg tadhláí seachtrach go cruinn leis na ciorcail a thaispeántar thíos. Aimsigh na pointí teagmhála.

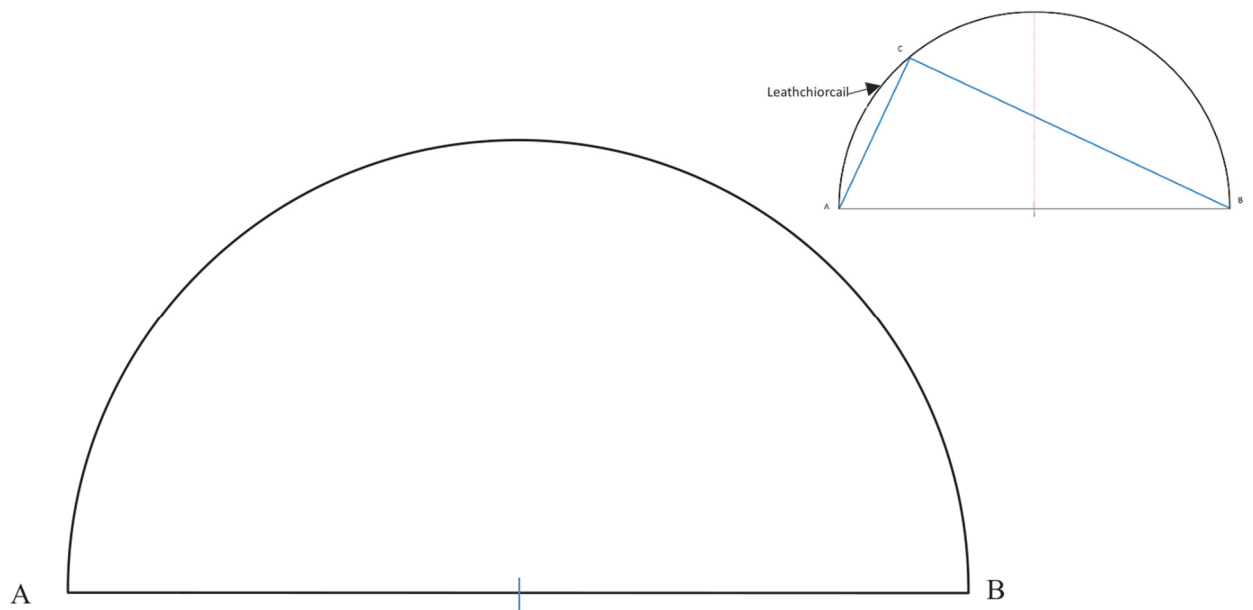
Gníomhaíocht 8: Tar éis turas chun na scoile bhailigh scoláire colláis de léaráidí agus de pictiúir ón turas.

- Déan anailís ar na pictiúir agus ar na léaráidí atá le feiceáil thuas agus sainaithin na tadhlaí a fheictear sna léaráidí agus léirigh an gheoiméadracht ag úsáid nótaí agus sceitsí.

Tadhlaí sa domhan thart timpeall orm

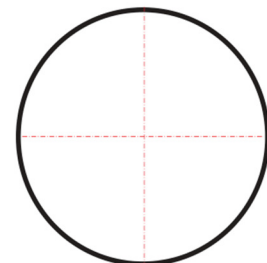
Sampla na forbraíodh le húsáid le FGL

1. Ceangail A agus B le haon pointe C ar imlíne an leathchiorcail.
2. Ceangail C le lár an leathchiorcail.
3. Sainaithin dhá thriantán chomhchosacha.
4. Cad é suim na n-uillinneacha sa dá thriantán chomhchosacha seo?
5. Úsáid dathanna meaitseála chun uillinneacha atá ar cóimhéid a aithint
6. Úsáid dhá dhath dhifriúla chun an dá uillinne istigh i lár an chiorcail a aithint.
7. Úsáid an ghrafaic phíchairte thíos chun méid gach uillinne a léiriú.
8. An féidir leat a ríomh cén mhéid atá uillinne ACB?

Nótaí:

Sampla — a forbraíodh le nuasáid le FGL Jct4

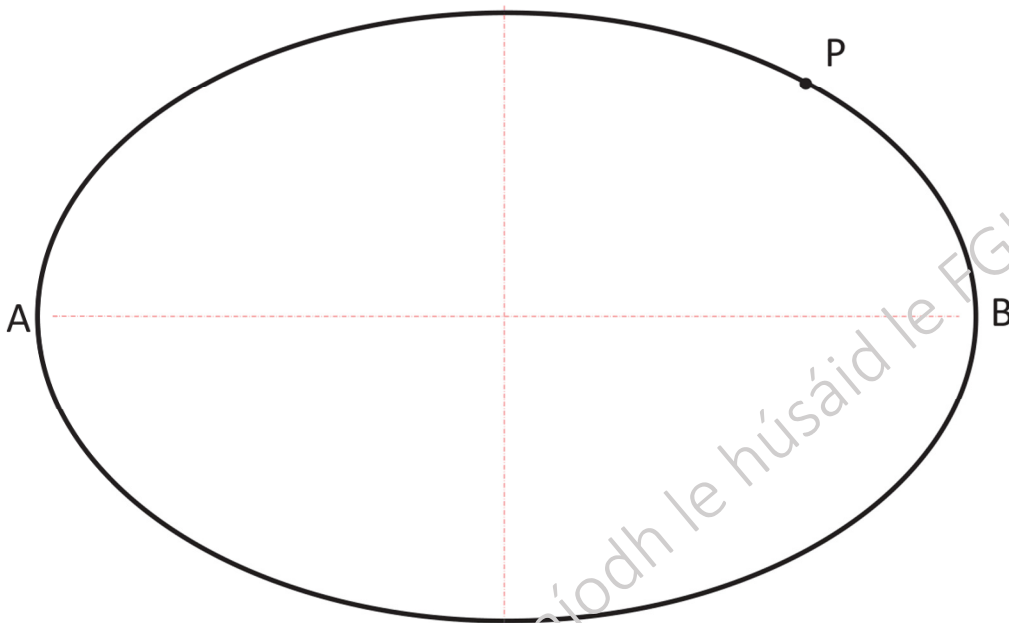

Úsáid na ceithre dhath chun méid na n-uillinneacha sa chiorcal thuas a léiriú go grafach.

Móimint Réasúnú Spásúil

Tóg tadhlaí leis an éilips ag pointe P, gan na pointí fócasacha a aimsiú.

Sampla – a forbraíodh le húsáid le FGL Jct4

